

Valahol

Osztályterem, felelés, tanmenet szerinti memoriter számonkérése. Szemben huszonhét gyerek, egy hiányzik. Nem a vers miatt, régóta nem jött iskolába. Beteg. Egynek felmentése van. Majdnem meghalt, leállt a szíve. Egy hónapig nem kérhetsz tőle számon semmit, az órai munkát sem. Huszonötször kell meghallgatni a *Szózatot*. Eszedbe jut, hogy szerencsés vagy, mert csak egy tizedikes osztályban tanítasz. Hiányzik a tavalyi osztályod. Kicsi a létszám, összevonták, nem tehetsz semmit, felsőbb utasítás. Talán jobb is így, mert ha még egy osztály lenne, nem bírnád. Reménykedsz, hogy a dupla óra közötti szünetben senki nem akarja felmondani. Tévedsz. Bizakodsz, hogy mindenki megtanulta, mint a *Himnuszt*. Büszke akarsz lenni rájuk, mert elérted, hogy tanuljanak. Megint tévedsz. Azt mondják, nehezebb volt, „nem rímelt”. Kivételesen mégis hálát adsz az égnek, hogy sokan nem tanulták meg. Most lelkileg nem vagy abban az állapotban, hogy akár egyszer is meghallgasd. Kis idő múlva rájössz, hogy nem is olyan vészes, hiszen csak bemagolt szöveggként mondják, szinte semmi érzelem, izgulnak. Pedagógiai ötös. Ez mindenkinek jó. Néha bizonytalanok, néha elakadnak. Nem tudod követni, hol tartanak, a gondolataid teljesen máshol járnak. Reméled, hogy osztálytárs súg, te meg úgy teszel, mint aki nem is vette észre. Néha mégis nehéz. Ő nem tudja, de sikerül jól hangsúlyoznia, ismeri a szöveget. A legjobb, a tantárgyból legügyesebb tanulótól vártad, hogy így fogja elszavalni. A leglustábbnak sikerül úgy elmondania, hogy hirtelen köhögnöd kell, mert különben feltör belőled a sírás. Még a következő diáknál is tisztán az ő szavai cseng a füledben:

*„A nagy világon e kívül
Nincsen számodra hely”*

Mély levegő, a mostanit figyeled. Próbálsz szándékosan a gondolataid valami másra irányítani. Nehezen megy, nagyon nehezen. Néhányan érzik, hogy baj van, de nem szólnak, csak a szemükből és a mozdulataikból lehet olvasni. A szemükből mindent megtudhatsz. Bármit mondanak, ha a szemüket nézed, mindig látod benne az igazságot. Csengő. Jobban örülsz, mint ők. Csak egy szavaló van a szünetre. Hadarva mondja fel. Örülsz, mert így nem kell megint szándékosan köhögnöd, hogy elfojtsd a sírást. Körülbelül öt perc maradt a szünetből. Mázli, hogy nem vagy ügyeletes. Bemész a mosdóba, csak halkán sírsz, ne hallja senki, pedig legszívesebben üvölnél. Két lyukasóra. Nincs több *Szózat*, csak fejben mondod tovább, néha Márai soraival vegyül: „...lehull nevedről az ékezet...”

Már majdnem három éve, hogy hallottam a szájából ezt a mondatot, de ahogyan akkor sem fogtam fel, most sem. Mikor először kimondta, nem vert összevissza a szívem, nem gondoltam arra, hogy egy igen komoly döntést kell meghoznom. Mindössze egy régen olvasott nyelvtankönyv mondata jutott eszembe: „A magyar nyelvben az idegen szavakat nem idegen kiejtéssel ejtjük, tehát nem Landn, hanem London.” Nem tudom, ezt miért kellett egyáltalán leírnia a szerzőnek, nem hiszem, hogy akadt volna valaha is olyan magyar anyanyelvű beszélő, aki ekkora hibát vétene. Kutattam a fejemben, próbálgattam magamban azoknak az angol városoknak a nevét, melyek megfelelnének még példaként, de egyetlenegy sem akadt. Nem is vettem észre, hogy még mindig rám néz. Már majdnem megszólaltam, bár egyáltalán nem tudtam, mit válaszoljak, mikor rádöbbsentem, hogy nem kérdést tett fel, ezért hát nem várhat választ sem. Nagyon jól ismertem már azt a lefelé biccnő fejet a felfelé néző szemekkel, és azt is nagyon jól tudtam, hogy míg szavak szintjén nem fogalmazódik meg kérdés, nem kell válaszolnom. Később is úgy éreztem, minden pillantásában benne van, hiszen soha nem szavakkal közöl dolgokat, tesz fel kérdéseket, hanem csak a tekintetével, és valahogy tudat alatt elvárja, hogy aki ismeri, értse is.

„Keepsmileing” – eszmélsz fel hirtelen.